

1814 (2022-2023) – Nr. 1
ingediend op 15 september 2023 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Manuela Van Werde

over het jaarverslag 2022
van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF)

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Meyrem Almaci.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Meyrem Almaci, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Els Ampe, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Onno Vandewalle.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Inleiding	4
2.	Zelfkritische doorlichting	4
3.	Het VAF/Filmfonds in cijfers	5
4.	Garantiefonds.....	6
5.	Creatie	6
6.	Talentontwikkeling	7
7.	Publiek	7
8.	Flanders Image	8
9.	Screen Flanders.....	8
10.	Duurzaamheid	9
11.	Inclusieplan	9
12.	Bioscoopbezoek	9
13.	Festivalselecties.....	10
14.	Conclusie	10
II.	Bespreking.....	10
1.	Beschouwingen uit de commissie	10
1.1.	Karin Brouwers	10
1.2.	Manuela Van Werde	11
1.3.	Filip Brusselmans	12
1.4.	Cathy Coudyser	12
1.5.	Meyrem Almaci	12
2.	Antwoordenronde	13
	Gebruikte afkortingen	19

Bijlagen: zie de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op donderdag 8 juni 2023 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het jaarverslag 2022 van het Vlaams Audiovisueel Fonds.

De presentatie van het VAF en de nagezonden duurzaamheidsgids zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting

1. Inleiding

De eerste en belangrijkste opdracht in 2022 was de uitrol en implementatie van de nieuwe beheersovereenkomsten voor het Filmfonds, het Mediafonds en het Gamefonds, stelt *Koen Van Bockstal*, directeur-intendant van het Vlaams Audiovisueel Fonds. Alle wijzigingen, vernieuwingen of aanpassingen werden in regelgeving gegoten of in de praktijk ingevoerd.

2022 was ook het tweede en laatste jaar van Vlaamse Veerkracht. Van die stevige financiële bijdrage heeft het VAF het afgelopen jaar 60 procent in de sector kunnen investeren om de gevolgen van de coronapandemie te compenseren en vooral om een krachtige doorstart mogelijk te maken. De spreker dankt de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement daarvoor.

In 2022 werd het overleg met de audiovisuele en gamesector en met de film- en gamescholen op een meer structurele en regelmatige basis georganiseerd: vier keer per jaar met de sector, twee keer per jaar met de filmscholen.

2. Zelfkritische doorlichting

Conform het devies 'Verbeter de wereld, begin bij jezelf', heeft het VAF zichzelf in 2022 aan kritische zelfreflectie onderworpen. Het heeft de commissiewerking grondig doorgelicht en vergeleken met die van zeven vergelijkbare buitenlandse filmfondsen. Dat heeft geleid tot de beslissing om de commissiewerking, die trouwens decretaal verankerd is, voort te zetten, met enkele verfijningen en aanpassingen om ze nog performanter en transparanter te maken.

Voorts heeft het fonds vernieuwde prioriteitennota's gemaakt voor elk genre en voor de afdeling Publiek. Dat was een nadrukkelijk verzoek van de sector en van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, en een aandachtspunt uit de voorbereidende studie van VUB-SMIT ter onderbouwing van de nieuwe beheersovereenkomst.

Nieuwe regels voor de samenstelling van de commissies zullen vanaf 2024 een nog grotere betrokkenheid van de sector garanderen. Er is een nieuwe bezwaarprocedure. De samenstelling van de bezwaarcommissie is inmiddels bekendgemaakt en op de website gepubliceerd. De financiële gids voor producenten werd geëvalueerd en herbekeken, ook na overleg en afstemming met de VOFTP. Na een interne doorlichting heeft het fonds zowel het organogram als de takenpakketten aangepast en voor een stevige onderbouwing van het personeelsbeleid gezorgd.

Het VAF kiest er meer dan ooit voor om de kwaliteitsreferentie te zijn in zijn werking. Publieksbereik voor Vlaamse producties staat daarbij centraal. Het fonds wil een transparant en open huis zijn, waar de sector welkom is en ontvangen wordt als een partner.

3. Het VAF in cijfers

Voor gedetailleerde financiële cijfers verwijst *Frederik Beernaert*, zakelijk leider van het Vlaams Audiovisueel Fonds, naar het jaarverslag 2022. Hij zal zijn toelichting focussen op linken tussen het financiële verslag en de inhoudelijke werking. De cijfers vallen in dit jaarverslag verrassend hoog uit en het volgende jaar allicht verrassend laag, omdat de relancemiddelen intussen verdwenen zullen zijn. Vanaf 2023 werkt het fonds dus opnieuw met de basisbedragen. Zeker bij het Mediafonds, dat 5,2 miljoen euro relancemiddelen kreeg op een basisbudget van om en bij de 6 miljoen euro, zal het verschil groot zijn.

Voor het Filmfonds hebben die relancemiddelen 5 miljoen euro extra op het basisbudget van 18 miljoen euro opgeleverd. Met dat geld heeft het fonds aanzienlijk meer kunnen betalen voor steun aan creatie: voornamelijk scenario-, ontwikkelings- en productiesteun.

Voorts zijn de zogenaamde vrijgaven, de ongebruikte steun, in 2022 opvallend gestegen, doordat het fonds lang openstaande dossiers strikter opvolgt. Wie productiesteun krijgt, heeft achttien maanden voorbereidingstijd voordat het fonds het contract tekent en tot betaling overgaat. De nieuwe norm is dat het project binnen de vijf jaar volledig afgerond moet zijn. Het fonds heeft de initiatiefnemers die al zes tot zeven jaar met een project bezig zijn, gecontacteerd met de vraag of dat er nog wel komt. In ontkennend geval heeft het de middelen vrijgegeven. Die gelden worden gebruikt waarvoor ze oorspronkelijk bestemd waren: middelen voor animatie komen bijvoorbeeld terug in de pot voor animatie terecht.

Het Filmfonds heeft nog beperkte andere inkomsten, zoals subsidies voor duurzaamheidswerking, opbrengsten van promoties en loonsubsidies.

Ook voor de afdeling Publiek, de publieksgerichte educatieve initiatieven die tot en met 2014 onder het Kunstendecreet zaten, zijn de uitgaven hoger uitgevallen dan vooropgesteld. Het fonds heeft sinds 2022 binnenlandse promotie in zijn opdrachtenpakket, maar zonder een budget daarvoor in de beheersovereenkomst. Die situatie heeft weliswaar geen gat in de begroting geslagen, maar is bekostigd met interne herschikkingen, onder meer van middelen voor internationale promotie.

De aanzienlijk hogere creatie-uitgaven van het Mediafonds zijn het gevolg van de relancemiddelen, maar ook van de hoge vrijgaven. Na het piekjaar 2022 kan het fonds dit jaar aanzienlijk minder uitgeven dan het eigenlijk zou willen. In tegenstelling tot het Filmfonds heeft het Mediafonds wel andere inkomstenbronnen dan de dotatie: het excedent van de VRT en de stimuleringsverplichting. Die bijdragen van dienstenverdelers en OTT's was in 2022 met meer dan 600.000 euro de hoogste ooit. Het fonds heeft van de minister van Media in 2022 een bescheiden budget van 250.000 euro voor podcasts gekregen. In 2023 bedraagt het al 340.000 euro.

Het Gamefonds heeft voor ongeveer 800.000 euro relancemiddelen gekregen. Dit fonds is de grootste stijger qua basisdotatie, met een verschil van ongeveer 1 miljoen euro ten opzichte van 2021. In 2022 kende het fonds 2,6 miljoen euro steun aan games toe, een record. Die uitgave lag hoger dan de inkomsten, wat te verklaren is doordat compensaties tussen de verschillende initiatieven – bijvoorbeeld creatie en talentontwikkeling – gemakkelijker zijn bij games dan bij films.

Over alle operationele entiteiten heen heeft de vzw het boekjaar 2022 afgesloten met een positief resultaat van 218.104 euro. Na een terugname uit het bestemde fonds voor de investering in de VAF-website, is het positief te bestemmen resultaat van het boekjaar 233.104 euro.

De algemene vergadering heeft een herbestemming van een deel van dat overschot goedgekeurd, als volgt te verdelen:

- 150.000 euro extra voor de vernieuwing van het CRM/MyVAF, het aanvraagportaal;
- 60.000 euro voor de vernieuwing van de serverinfrastructuur.

Het VAF beheert immers het platform [screener.be](https://www.screener.be), waarop programmatoeren en zenders, ook uit het buitenland, staaltjes van producties kunnen bekijken.

Het fonds heeft daarmee per 31 december 2022 een eigen vermogen van 1,225 miljoen euro, waarvan 758.000 euro gecumuleerd resultaat en 440.000 euro in bestemde fondsen.

Kortom, het VAF is een kleine maar gezonde organisatie, met 31 vte in dienst. Zes mensen behandelen en controleren alle steuntoekenningen. Flanders Image verzorgt de internationale promotie met vier vte.

Mede ten gevolge van de afspraken over de beheersovereenkomst is het aantal werknemers licht uitgebreid. De druk op de werking blijft evenwel hoog, met sterk gestegen kosten, onder meer door de crisis van 2022.

Gelukkig is het loonsgebonden deel van de werkingskosten geïndexeerd. Dat de andere middelen niet geïndexeerd zijn, maakt de reële subsidies die het fonds aan de sector uitkeert, echter degressief. Alle niet-loonsgebonden werkingskosten zijn gestegen. De gasprijs mag dan al fluctueren, de huurprijs beweegt alleen maar omhoog.

4. Garantiefonds

Tot en met oktober 2022 heeft het VAF het Garantiefonds van de Vlaamse Gemeenschap voor Film en Media beheerd, met 5 miljoen euro voor Cultuur (film) en 5 miljoen euro voor Media. Dat fonds dekte risico's die niet onder de productieverzekering vallen, zoals uitgestelde opnames ten gevolge van een corona-uitbraak.

Het Garantiefonds is een kleine twee jaar operationeel geweest. Het hoge aantal registraties, namelijk meer dan honderd, bewijst dat er vraag naar was. Uiteindelijk werden er in totaal slechts acht schadeclaims ingediend, waarvan de Garantiefondscommissie er na behandeling zes gehonoreerd heeft. Het Garantiefonds heeft over de gehele looptijd 78.606 euro uitbetaald voor media-, en 201.000 euro voor cultuurdossiers.

5. Creatie

Volgens *Koen Van Bockstal* is het onmogelijk om in het korte tijdsbestek een volledig overzicht te geven van alle realisaties van de afdeling Creatie in 2022. Daarom suggereert hij om het jaarverslag op de website in te kijken. Het is fraai vormgegeven, bevat korte teksten maar treedt ook in detail over toekenningen, cijfers en data.

Met 657 aanvragen voor het VAF/Film- en Mediafonds samen, gaat het fonds voor het derde jaar op rij vlot boven de zeshonderd aanvragen. Het cijfer van zeshonderd op jaarbasis komt daarmee in zicht. Fictie blijft bij het Filmfonds en het Mediafonds met stip de hoogst bevroegde categorie, met meer dan de helft van de aanvragen, gevolgd door documentaire, animatie, filmlab en innovatielab. Op de speciale fictiecalls met de omroepen DPG Media, SBS Belgium – nu Play Media – en de VRT zijn in totaal zestig projectaanvragen voor web- en miniseries binnengekomen.

62 procent van alle aanvragen bij het VAF/Gamefonds zijn goedgekeurd. Daar vormen de entertainmentgames de grootste categorie, met 32 van de 47 ontvankelijke aanvragen.

De nieuwe categorie podcasts was in het eerste werkingsjaar meteen goed voor 42 aanvragen:

- zestien projecten hebben ontwikkelingssteun gekregen, voor een totaalbedrag van 168.426 euro;
- vijf projecten hebben productiesteun gekregen, voor een totaalbedrag van 126.313 euro.

Fijn is bovendien dat prille beginners in dit jonge genre de weg naar het VAF gevonden hebben. Maar ook gevestigde namen als AudioCollectief SCHIK en Het Geluidshuis hebben op ondersteuning kunnen rekenen. Met het project Batavia is meteen in het eerste jaar zelfs een ambitieuze Vlaams-Nederlandse samenwerking gerealiseerd. Het gedetailleerde overzicht is terug te vinden in de bijlages van het jaarverslag.

6. Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is en blijft naast de financiële ondersteuning van projecten de kerntaak van het VAF. Het is ook de eerste strategische doelstelling van de beheers-overeenkomst. Uit de brede waaier aan activiteiten selecteert Koen Van Bockstal drie voorbeelden, die aantonen dat het hier om veel meer dan alleen de bekende en succesvolle scenarioateliers gaat.

Met Gametrack heeft het fonds een crossregionaal opleidingstraject voor beloftevolle gamesstudio's gelanceerd, met de focus op pijnpunten die regelmatig terugkomen in de steunaanvragen. Launchpad is er voor beginnende gamemakers die verder willen werken aan een spelconcept dat ze als eindwerk of in een incubator hebben ontwikkeld. Naast een financieel duwtje in de rug krijgen de geselecteerden coaching om hun project te verfijnen, ter voorbereiding van een aanvraag voor creatiesteun. Uiteraard zijn er ook nog de VAF-wildcards, die kwalitatief hoogstaande afstudeerprojecten aan filmscholen coaching en een stevige financiële duw in de rug geven, bedoeld voor een eerste kortfilm in samenwerking met een professioneel producent.

7. Publiek

Bij de afdeling Publiek besteedt Koen Van Bockstal aandacht aan slechts drie van de vele activiteiten. Met middelen van Vlaamse Veerkracht heeft het fonds onder de noemer Open Cinema de opendeurdagen ondersteund van 21 arthousecinema's in elf verschillende steden van 1 tot en met 6 oktober 2022. Toen hebben ze hun filmpassie met aangepaste programmatie en acties in de verf kunnen zetten. Op vraag van de cinema's zal het fonds dat project in 2023 herhalen.

De VAF Wildcards on tour hebben ervoor gezorgd dat jonge talenten die een wildcard hadden gewonnen, meer zichtbaarheid bij het Vlaamse publiek hebben gekregen door vertoningen als een samengesteld programma op zeven verschillende festivals of in arthouses in Vlaanderen.

In het najaar van 2022 heeft het VAF ook de zeer succesvolle najaarscampagne 'Vlaamse Film, Grenzeloze Cinema' gelanceerd. Het deed dit in samenwerking met de distributeurs Lumière en KFD, de productiehuizen Eyeworks, Caviar, Menuet en Menuetto en een groot aantal bioscoopuitbaters.

De promotiecampagne was toegespitst op vier Vlaamse speelfilms: Ritueel, Rebel, Close en De acht bergen, met voor elke film een uitgekiende mediacampagne met ticketactie, waarbij bioscoopbezoekers voor de prijs van één toegangsticket met twee personen naar de film konden op bioscoopluwe dagen.

43 bioscopen of complexen hebben in dertig gemeenten samen 22.893 gratis tickets uitgedeeld. De totale ticketverkoop lag tijdens de actieperiodes twee tot drie keer hoger dan normaal. Bovendien behaalde de bewuste film in die periode steevast de eerste of tweede plaats in de box office van de Belgische bioscoopsector. De campagne heeft, samen met radio- en tv-reclame, sociale media en mond-aan-mond-reclame, een recordjaar in de Vlaamse filmgeschiedenis teweeggebracht. Ze heeft postcorona vooral de oudere bioscoopbezoeker gestimuleerd om weer film in de cinema te gaan beleven.

8. Flanders Image

Flanders Image zorgt voor de internationale promotie van films. 2022 was een uitzonderlijk jaar, samen te vatten als het jaar dat de Croisette Vlaams kleurde. Drie films van vijf Vlaamse regisseurs hebben de officiële selectie van het filmfestival van Cannes gehaald, de Champions League van de filmfestivals. Rebel kreeg een speciale middernachtpremière op de avond waarop ook Close als wereldpremière geprogrammeerd stond. Enkele avonden ervoor viel een heel enthousiast onthaal voor De acht bergen te noteren. Daarenboven zijn de Vlaamse films maar liefst twee keer in de prijzen gevallen. Dit mag met recht en reden historisch genoemd worden, stelt Koen Van Bockstal.

Ook voor tv-series was 2022 een grand-crujaar. Op Cannesseries heeft de webserie Hacked van Laura Van Haecke de hoofdprijs in de wacht gesleept in de Short Formcompetitie. De serie 1985 van Wouter Bovijn heeft veel bijval geogst, en zag dit herhaald bij de tv-uitzending op één, later in 2023. Intussen is die serie al stevig verkocht aan voorlopig Australië, Israël, Frankrijk, Portugal, Spanje, Ierland, Tsjechië en Slowakije. Inmiddels is ook duidelijk hoe het nationaal en internationaal gelopen is met successeries als Twee Zomers, Roomies en Arcadia. Sinds twee maanden is ook Draw for change! bekroond op Cannesseries 2023.

Op de Berlinale van 2022 heeft de documentairefilm Kind Hearts van Olivia Rochette en Gerard-Jan Claes de hoofdprijs gewonnen in de Generation 14+-categorie en heeft Britt Raes met de knappe animatiefilm Luce en de rots een speciale vermelding gekregen van de kinderjury in de categorie Kortfilm.

Een recente studie vergelijkt vijf filmfondsen tot eind 2021, dus het jaar voor het recordjaar van het VAF: het Deense, het Vlaamse, het Nederlandse, het Oostenrijkse en het Zweedse. De studie vergelijkt het succes van de films, lokaal en internationaal, het aantal prijzen op internationale festivals en het aantal bezoekers. Vlaanderen bekleedt de tweede plaats na Denemarken. Binnenkort zal dat in een persbericht wereldkundig gemaakt worden.

9. Screen Flanders

Screen Flanders is het economische samenwerkingsverband tussen het VLAIO en het VAF. Het filmloket van Screen Flanders promoot Vlaanderen als een aantrekkelijke audiovisuele regio, en zet daarbij specifieke troeven in de kijker: unieke authentieke locaties, Vlaams talent voor en achter de camera, professionele audiovisuele faciliteiten en filmstudio's, een bruisende animatiesector, een aantrekkelijk palet aan financieringsmogelijkheden, en sterke onafhankelijke producenten, die openstaan voor coproducties.

In 2022 heeft Screen Flanders een aantrekkelijk 'lookbook' ontwikkeld waarmee het unieke en authentieke locaties visueel in de verf kan zetten. In het najaar van 2022 hebben ook de opnames plaatsgevonden van een nieuwe reeks videoportretten van Vlaamse producenten, die vanaf het voorjaar van 2023 internationaal gelanceerd en gepromoot worden. Dat gebeurt op de website van Screen Flanders en op internationale vakbeurzen. Het initiatief wordt in 2023 voortgezet.

Screen Flanders ondersteunt al tien jaar de Vlaamse audiovisuele sector. Hoewel het officieel en financieel een initiatief is van het VLAIO, worden de activiteiten door een beperkt team uitgevoerd in de kantoren van het VAF, dat het team tot zijn eigen medewerkers rekent. Het tienjarige bestaan is gevierd tijdens de recente editie van Connex, het internationale netwerkmoment in Antwerpen.

Sinds de oprichting van het economische fonds zijn 414 steunaanvragen ingediend, waarvan 251 een positief antwoord hebben gekregen, en steun hebben ontvangen voor een totaalbedrag van 48,8 miljoen euro. Daartegenover stond ruim 317 miljoen euro audiovisuele uitgaven in het Vlaamse Gewest. Het resultaat is een gemiddelde economische hefboom van 6,5 euro per geïnvesteerde euro. Ook hier was fictie met 76 procent het best bedeelde genre, gevolgd door animatie met 20 procent en documentaire met 4 procent.

10. Duurzaamheid

Voor het VAF is maatschappelijke relevantie een belangrijke prioriteit. Voor duurzaamheid geeft Koen Van Bockstal twee voorbeelden. Vertoners spelen een belangrijke rol op dat vlak, die verder gaat dan louter logistieke keuzes van bioscopen of festivals: namelijk hun inhoudelijke keuzes en voorbeeldfunctie. In 2022 heeft het VAF een inspiratiegids uitgebracht voor filmfestivals, om duurzaamheidskennis en goede praktijken te delen.

In het kader van Green Screen, een Europees project van filmfondsen uit acht verschillende regio's, heeft het VAF meegewerkt aan de ontwikkeling van de eco-calculator, Eureka, die producties helpt om hun milieu-impact gedetailleerd in kaart te brengen en duurzame alternatieven te vergelijken, en zo zowel uitstoot als kosten te besparen. Vanaf 2023 wordt Eureka het instrument voor alle majoritair Vlaamse projecten die productiesteun ontvangen van het Film- en van het Mediafonds. Voor podcasts en games onderzoekt het VAF hoe die daar op termijn bij kunnen aansluiten.

11. Inclusieplan

Als publieke speler heeft het VAF de maatschappelijke verantwoordelijkheid om het diversiteitsdenken in de audiovisuele en gamesector te stimuleren. De beeld- en game-industrie is een krachtige drager van de waarden van een democratische maatschappij. Daarbij wil het VAF twee aspecten helpen realiseren: iedereen in beeld, en gelijke kansen voor gelijk talent in het maakproces. Om die doelstellingen te realiseren, hanteert het fonds volgende invalshoeken: data, kennis en evoluties verzamelen en delen; beleid en ondersteuning inzetten om te belonen, sensibiliseren en barrières neer te halen; actief werken aan inclusie in de eigen werking.

Die strategie en de acties liggen vast in het actieplan Inclusie, dat na goedkeuring door het bestuur in de zomer van 2022 gelanceerd is. Een nieuwe kenniscel, waarvoor het fonds geen extra middelen krijgt, zorgt voor doorgedreven data-analyse en de ontwikkeling van opvolgingstools. Die maken het mogelijk om interessante cijferanalyse met de beleidsmakers, de sector, de media en het publiek beter dan ooit te presenteren.

12. Bioscoopbezoek

In 2022 zijn de bioscoopcijfers van Vlaamse films voor het eerst in twee jaar gestegen: tot 1.827.175 bezoekers in 2022. Dat deze cijfers bijna driemaal zo hoog liggen als in 2021, is niet enkel te danken aan het einde van de coronacrisis, maar zonder enige twijfel ook aan de sterke Vlaamse titels. De bezoekersaantallen voor Vlaamse films zijn met 41 procent gestegen ten opzichte van 2019, de precoronaperiode. Het aandeel van VAF-ondersteunde producties daarin bedraagt 87 procent,

het hoogste percentage sinds het begin van de metingen in 2010. Dat geldt ook voor het aandeel Vlaamse film in de bioscoopcijfers inclusief de buitenlandse films. Het bedroeg in 2022 13 procent, of 1,5 procent meer dan het jaar ervoor.

13. Festivalselecties

2022 was het jaar met een prijzenregen op internationale festivals: 42 Vlaamse (co)producties raakten geselecteerd voor prioritaire internationale festivals. Maar liefst elf daarvan zijn in de prijzen gevallen.

Ook de kijkcijfers bewijzen dat Vlaamse films en Vlaamse tv-series sterkhouders blijven op televisie: 72 door het VAF of Screen Flanders gesteunde Vlaamse speelfilms en zeventien korte films waren goed voor in totaal 14,6 miljoen kijkers.

39 door het VAF of Screen Flanders gesteunde series zijn op televisie uitgezonden. Alle afleveringen opgeteld haalden ze 157,1 miljoen kijkers.

Achter de schermen wordt er nu gewerkt aan manieren om op een confidentiële en gecumuleerde wijze kijkersaantallen van nationale en internationale streamers voor VAF of SF-ondersteunde producties te publiceren. Daarmee zullen de cijfers er alleen maar indrukwekkender op worden.

14. Conclusie

De directeur-intendant noemt 2022 een in elk opzicht uitzonderlijk jaar. Dat is absoluut niet alleen de verdienste van het VAF. Het is in veel grotere mate en in de eerste plaats te danken aan de bloeiende Vlaamse audiovisuele en gamesector.

Het talent, de creativiteit, de marketing en de volharding in die sector maken de Vlaamse film, tv-series en games gegeerd door een groot publiek. Daarop mag Vlaanderen trots zijn. De rest van de wereld heeft het opgemerkt.

De spreker dankt niet alleen de sector en zijn fantastische en toegewijde personeelsploeg, maar ook minister van Cultuur Jan Jambon en minister van Media Benjamin Dalle, en de commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement. Het VAF hoopt dat de commissieleden en de bevoegde ministers de sector zullen blijven steunen bij de redactie van de partijprogramma's voor de verkiezingen van juni 2024. Dat moet uitmonden in een stevig regeerakkoord, met gepaste aandacht voor de audiovisuele en gamesector, opdat Vlaanderen meer dan ooit 'state of the arts' zal worden.

II. Bespreking

1. Beschouwingen uit de commissie

1.1. Karin Brouwers

Karin Brouwers zwaait het VAF, zijn medewerkers en de audiovisuele sector lof toe voor het boerenjaar 2022.

De huidige steun voor podcasts is een parlementaire verwezenlijking waar het commissielid blij om is.

Gezien de prijsstijgingen vraagt ze zich wel af hoe lang de hausse van het bioscoopbezoek, die allicht mede veroorzaakt is door het einde van de coronacrisis, nog zal aanhouden.

Naast de bijval van het publiek was er ook de fenomenale erkenning door internationale jury's. Het VAF heeft ook daaraan verdienste, door zijn keuzes.

Staat de financiering van de producties nu inderdaad onder druk? Neemt de financiering door de omroepen af?

Hoe evolueert de steun voor podcasts? Geeft de steun een reële boost aan de sector, of brengt hij maar een klein surplus teweeg?

Voorts polst Karin Brouwers of de participatie van buitenlandse streamers stijgt. Wat is de impact van de nieuwe regels en de maximumbedragen op de ingediende en goedgekeurde dossiers?

Waarom heeft het Gamefonds zijn middelen vooral besteed? Zijn de extra initiatieven met naast de steunverlening ook financiering van de werking, nuttig gebleken? Heeft het VAF onder de nieuwe beheersovereenkomst voldoende ruimte om games te ondersteunen? Heeft het verbeteringsadvies?

1.2. Manuela Van Werde

Ook *Manuela Van Werde* heeft lof over voor de vele realisaties met een naar internationale normen erg beperkt budget. Het commissielid verwacht dat de goede bioscoopcijfers zullen aanhouden zolang het fonds goede promotieacties voert en er goede Vlaamse films te zien zijn. Het VAF is een goede en interessante partner voor de sector.

De N-VA is opgezet met de opgedreven geormerkte financiering voor de samenwerking met Nederland.

De podcastsector is heel tevreden over de financiering.

Tot tevredenheid van de N-VA heeft het VAF enkele knopen doorgehakt in de verhouding met streamingplatforms die optreden als producenten, en trekt het de conclusie dat de bestaande stimuleringsregelingen aan herziening toe zijn.

Het Garantiefonds doet goed waarvoor het dient. Het lage aantal schadeclaims toont aan dat de sector in de coronacrisis zijn verantwoordelijkheid heeft genomen.

De bredere kunstsector heeft post corona een braindrain gekend. Is er ook uit de audiovisuele sector talent naar het buitenland verdwenen? Wat zijn de verwachtingen op dat vlak?

In 2022 heeft het fonds zich op gender en diversiteit toegespitst. In 2023 vormt gender de focus, met onder meer aandacht voor meer vrouwen in de sector. Al bij de bespreking van het vorige jaarverslag kwam de vraag of het VAF diversiteit in bredere zin monitort en daarin naast afkomst ook beperking een rol laat spelen. Hoe staat het daarmee?

Het VAF heeft in 2022 aangekondigd dat een openbaarmaking via het open lineaire net niet langer een voorwaarde is om steun te krijgen voor samenwerkingen met niet-lineaire spelers. De stimuleringsregeling is echter nog niet vernieuwd. Is het reglementair al mogelijk om die voorwaarde te schrappen?

Is het VAF al op de hoogte van de nieuwe regelgeving, die ook film wil toelaten? Bereidt het zich daar al op voor?

Hoe kijkt het VAF naar de net goedgekeurde Nederlandse regeling, die van de Europese Commissie de nadruk mag leggen op de Nederlandse taal, maar zich tegelijk moet inschrijven in de Europese marktprincipes?

1.3. Filip Brusselmans

Filip Brusselmans sluit zich aan bij de felicitaties van de andere leden. Het selectiesysteem is grondig doorgelicht.

Een heikel punt is dat de audiovisuele sector in Vlaanderen klein is. Daardoor is het gros van de beoordelende experts onvermijdelijk afkomstig uit organisaties of instellingen die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn met het gesubsidieerde culturele werkveld. Vaak zijn ze aangesteld op voordracht of door bemiddeling van collega-voorgangers. Die verwevenheid is een publiek geheim, waardoor er enig wantrouwen is ten opzichte van het systeem van peerreview.

Het Vlaamse subsidiesysteem voor de cultuursector lijkt te draaien op officiële adviescommissies, met daarnaast officieus lobbywerk. Hoe groot en representatief was de feedback van de beroepsorganisaties?

Welke andere fondsen maakten deel uit van de benchmarkoefening?

Wat valt er te verstaan onder meer en betere voorbereiding van de commissieleden, zoals het jaarverslag aankondigt?

Voorts peilt Filip Brusselmans naar de motieven achter de uitbreiding van drie naar vijf leden voor het aantal door de beroepsorganisaties voorgedragen professionele experts in de commissiesamenstellingen. Hetzelfde geldt voor de plaatsvervangers in elke commissie.

1.4. Cathy Coudyser

Net als haar collega's heeft *Cathy Coudyser* lof voor de verwezenlijkingen van de sector en de steun van het fonds.

Overleggen het fonds en Screen Flanders over internationale begeleiding en promotie met FIT? Kunnen de diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland de Vlaamse culturele sector ondersteunen? Hoe ziet het fonds die samenwerking? De sector, met naast producenten ook regisseurs, technici, acteurs enzovoort, levert kwaliteit. Betekent dit dat het onderwijs van hoog niveau is? Ziet het fonds op dat vlak toch nog verbetermogelijkheden?

Ondanks de verschuivingen naar streamingplatforms blijven bioscopen heel belangrijk voor films. Enkele jaren geleden weerklonk de noodkreet dat er te weinig presentatieplaatsen zouden zijn, waarna de lokale besturen zijn aangemoedigd om meer films te programmeren, bijvoorbeeld in de cultuurcentra. Hoe evalueert het VAF die actie? Is er een evolutie in het aantal presentatieplaatsen? Zijn er nog bijkomende acties nodig?

Tot slot polst het commissielid naar verschuivingen in de taxshelter.

1.5. Meyrem Almaci

Meyrem Almaci feliciteert namens de commissie de hele equipe van het VAF. In het surrealistische België met zijn grote creatieve kracht heeft het VAF een vliegwiel-effect.

Wat zijn de kansen en bedreigingen in deze snel evoluerende context?

Ondanks zijn uitzonderlijke karakter wordt 2022 een ijkpunt, voor Vlaanderen maar ook internationaal. Een benchmarking is daarbij interessant, maar kan zowel

zorgen voor moordende competitie als voor kruisbestuiving. Blijken er grote verschillen in budget tussen de verschillende fondsen in de benchmarking?

Welke weg moet het VAF logistiek en organisatorisch nog afleggen, opdat een Vlaamse film een Oscar zou kunnen binnenrijven?

Zowel Screen Flanders als het VAF besteden volgens hun officiële cijfers weinig aan promotie. Gebeurt promotie dan met vrije middelen? Hoeveel is daarvoor beschikbaar als er zich een gelegenheid voordoet voor een geweldige productie?

Bij 'overige inkomsten' van het Filmfonds 2022 staat een bedrag van 401.412 euro vermeld, of 1,5 procent van het totaal. Waar komt dat geld vandaan?

Educatieve of serious games kunnen een manier zijn om zelfs jongeren die schoolmoe zijn, tot studeren aan te zetten.

Meyrem Almaci wil weten of het VAF een beleid heeft om de maatschappelijke meerwaarde van gesteunde projecten voor de burger of voor algemene doelstellingen mee te rekenen in de beoordeling.

Het bioscoopbezoek is sinds 2008 sterk gedaald. Zelfs de vele extra acties zullen het nooit op het niveau van weleer terugbrengen. Elke burger kan naar een bioscoop, maar streamingdiensten werken met abonnementen die niet iedereen zich wil of kan veroorloven. Hoe gaat het VAF met die tweespalt om? Hoe doen de buitenlandse fondsen dat?

Dat het fonds oog heeft voor duurzaamheid en inclusie verheugt Meyrem Almaci. De spreker vraagt inzage in de inspiratiegids, de calculator en het inclusieplan. Worden de resultaten ervan gemonitord en geëvalueerd, bijvoorbeeld de bereikcijfers bij andere groepen?

2. Antwoordenronde

Koen Van Bockstal heeft van de bioscoopsector vernomen dat die geen indicaties ziet voor een einde aan de hausse. De stijging van de bezoekerscijfers houdt voorlopig aan. De ticketactie was ingegeven door de overweging dat een ticket voor sommigen misschien te veel kost, maar of de financiële drijfveer inderdaad de doorslag heeft gegeven, weet de directeur-intendant niet.

Een langdurige een-plus-eencampagne zou het risico meebrengen op de perceptie dat een gratis ticket de gebrekkige kwaliteit van de Vlaamse film moet compenseren.

De keuze van de campagne voor de derde week na de filmrelease is ingegeven door het 'make or break moment' van een film. Op dat moment beslissen bioscopen immers of ze de programmatie afbouwen, voortzetten of uitbreiden. De korte tussenpozen van maar enkele weken tussen de op die manier gepromote films, hadden een bijkomend wervend effect. Het fonds zal de campagne dit najaar herhalen, ook omdat de buitenlandse concurrentie na het wegebben van de corona-effecten weer groter zal zijn.

Koen Van Bockstal begrijpt dat 2022 – eigenlijk onterecht – al een nieuwe standaard is geworden, maar het VAF zal zijn best doen om aan de verwachtingen te voldoen, voor zover passend en haalbaar.

Frederik Beernaert wijst erop dat bioscoopbezoek de goedkoopste vorm van cultuurbeleving is.

Koen Van Bockstal bevestigt dat de financiering van producties onder druk staat, alleen al omdat de werkingsmiddelen van het VAF al ruim tien jaar niet geïndexeerd zijn. Daarbovenop is alles veel duurder geworden, en koestert het publiek almaar hogere kwaliteitseisen ten opzichte van Vlaamse films, tot op het niveau van bijvoorbeeld Hollywoodfilms. Bovendien kampt Europa met een tekort aan topregisseurs, crew en cast. Vlaams talent komt gemakkelijk in het buitenland aan de bak. Met de beperkte middelen in Vlaanderen kunnen ze hoe dan ook niet allen uitsluitend in eigen land aan de slag blijven. Wie terugkomt, verwacht vervolgens hetzelfde loon als in het buitenland. De braindrain bestaat dus, maar is niet altijd definitief.

De acht bergen is dan wel gemaakt door een Vlaams team maar heeft een Italiaanse hoofdproducent. Al bij al is daar weinig Vlaams geld in gestopt. Eigenlijk is het een Italiaanse film.

Charlotte Vandermeersch en Felix Van Groeningen zullen heus wel in Vlaanderen films blijven maken. Het is mooi dat ze in het buitenland aan de bak komen, maar deels getuigt dit eigenlijk ook van armoe, aangezien Vlaanderen hen niet zelf aan de slag kan houden.

De stimuleringsregeling kan een beetje druk van de ketel halen. Gezien de beperkte middelen zijn de huidige resultaten een half mirakel. Dat mag evenwel geen argument zijn om de middelen zo te houden. De sector zou zeer blij zijn met meer geld voor het VAF. In 2023 vallen de relancemiddelen weg. Het fonds heeft de sector voorgesteld om de maximumbedragen per project te handhaven, wat uiteraard betekent dat er minder films worden gesubsidieerd. Dat is niet op applaus onthaald, maar is absoluut nodig om de kwaliteit te handhaven.

Duurzaam filmen is niet noodzakelijk duurder, maar ook niet altijd een besparing. De essentie daarvan zit in de maatschappelijke relevantie. De ecocalculator maakt de gevolgen van bepaalde keuzes duidelijker.

Podcasts zijn een sector in volle ontwikkeling, antwoordt *Karla Puttemans*, hoofd Creatie van het Vlaams Audiovisueel Fonds. Dit jaar is de eerste van twee rondes voor podcasts achter de rug. Het aantal aanvragen explodeert vooralsnog niet. Terwijl er in 2022 vooral vraag was naar ontwikkelingssteun, ligt in 2023 vooral de vraag naar productieondersteuning heel wat hoger. Het fonds verwacht momenteel dus een stijging in de gevraagde bedragen, maar minder in de aantallen. Dit jaar zijn er ook wel licht meer middelen ter beschikking. Ze gaan van 250.000 naar 340.000 euro.

Tot hiertoe zijn podcasts niet zelfbedruipend: makers investeren heel wat eigen middelen en werk. Naarmate de sector professioneler wordt, zullen de bedragen stijgen. Naast ervaren spelers doen ook heel wat nieuwe talenten een aanvraag. Zij hebben nog begeleiding nodig. Voor hen geeft het VAF binnenkort een infosessie.

Gezien de explosie aan podcasts focust het fonds op verhalende podcasts in fictie, non-fictie of een combinatie van beide, met een langetermijnwaarde. Het investeert dus niet in podcasts die louter aan de actualiteit gebonden zijn. Om die reden kunnen persgroepen zelf geen steun aanvragen. Enkel onafhankelijke makers en producenten kunnen dat doen. Producenten blijken vaak collectieven van makers. Vlaanderen kent maar enkele professionele podcastproducenten.

Volgens *Koen Van Bockstal* zullen de huidige extra middelen voor games op zich niet volstaan. Hij kondigt een memorandum aan, met onder meer de vraag naar voldoende middelen. De al beschikbare extra middelen zijn uiteraard welkom en worden zinvol besteed. Het Gamefonds zorgt ermee voor wat meer zichtbaarheid van games, neemt initiatieven voor talentontwikkeling enzovoort. Verschillende

ministers en departementen nemen initiatieven voor de gamesector. Misschien zijn meer stroomlijning en coördinatie, en minder versnippering aangewezen.

Samenwerking met Nederland is heel belangrijk voor het VAF. Het Nederlands Filmfonds zoekt voor zijn nieuwe beheersovereenkomst trouwens inspiratie in Vlaanderen. De relatie is goed en open, maar naast de gelijkenissen zijn er heel wat verschillen. Van het Nederlandse wetsvoorstel betreffende de investeringsverplichting bevalt het hogere percentage Koen Van Bockstal: 5 procent in plaats van 4 procent in Vlaanderen. Minder enthousiast is de spreker over de uitbreiding naar sitcom en entertainment, die Vlaanderen gelukkig niet doorvoert.

Buitenlandse financiers willen soms iets in ruil, zoals een acteur of filmlocatie. Met het oog op die kruisbestuiving is het niet wenselijk te eisen dat de voertaal exclusief Nederlands is.

De sectorraad Media van de SARC heeft een tweede advies uitgebracht over de stimuleringsregeling, waaruit een vrij grote consensus blijkt. De raad steunt de hogere bijdragen, waardoor er meer geïnvesteerd wordt in kwalitatieve lokale producties. Dat videoplatformdiensten moeten bijdragen, vinden alle leden een goede zaak. Vlaanderen is na Frankrijk en Portugal de eerste regio die zoiets invoert. Het zal ademruimte geven aan de sector. Voorts stemt het iedereen tevreden dat er mogelijkheden komen om in film te investeren. De nieuwe definitie houdt meer rekening met de huidige marktrealiteit en neemt juridische en feitelijke criteria in rekening om te bepalen of een producent als onafhankelijk wordt beschouwd. De VOFTP is daarmee tevreden en bijgevolg ook het VAF, dat er is om de onafhankelijke sector te ondersteunen.

Toch zijn er enkele bezorgdheden over onder meer de duurzaamheid en toekomstbestendigheid van de nieuwe regeling, en de onduidelijkheid van bepaalde aspecten. Wat de impact van de maatregel zal zijn, is altijd een beetje afwachten. Het VAF suggereert om snel na de inwerkingtreding een eerste evaluatie te houden en zo nodig bij te sturen. De sectorraad vindt voorts dat de ambitie hoger mag zijn dan 4 procent. Ook Koen Van Bockstal vindt dat, maar heeft enig begrip voor het politieke compromis.

Met uitzondering van de federatie van de private omroepen zijn alle partners in de sectorraad, net als het VAF, bezorgd over het cumulatieve effect van de openstelling van 40 procent van de bestedingsverplichting voor afhankelijke productiehuisen. Die opent immers de mogelijkheid om investeringen te laten meetellen binnen de eigen groepsstructuur. Een tweede reden tot bezorgdheid is de mogelijkheid om een deel van de financiële bijdrage onder de vorm van een rechtenaankoop te laten gebeuren. Beide mogelijkheden kunnen de dynamiek in de productie- en omroepsector verstoren.

De benchmark in functie van de commissiewerking van het VAF is gebeurd met de Deense, Zweedse, Noorse, Nederlandse, Britse, Franse, Duitse en Oostenrijkse filmfondsen. Denemarken, Zweden, Noorwegen en Nederland hebben geen selectiecommissies maar commissarissen, die alleen beslissen of een productie gefinancierd wordt of niet. De commissarissen worden voor een aantal jaar aangesteld en moeten in die periode alle banden met het bedrijfsleven doorknippen. In Vlaanderen zijn er geen commissarissen te vinden die zoiets zouden doen. Mochten ze toch voorhanden zijn, zou het VAF ze met de huidige dotatie niet eens kunnen betalen. Naast de commissarissen is er nog een heel administratief apparaat nodig ter ondersteuning. De vermelde landen overwegen trouwens de overstap naar een systeem met selectiecommissies.

Koen Van Bockstal ontkent dat de sector vijf leden in de nieuwe commissies zal aanduiden. Slechts drie leden zullen op voordracht van de beroepsorganisaties uit

de sector komen. De drie beroepsverenigingen, de scenaristen, de regisseurs en de producenten, zullen die mensen samen voordragen. Normaal komen ze eind juli 2023 met een voorstel. Daarna zal het VAF evenwichten in bijvoorbeeld gender en generatie in ogenschouw nemen, maar ook zorgen voor voldoende expertise in inclusie en technische kennis van onder meer het productieproces. Bij de drie kandidaten per commissie zal het VAF zelf nog twee extra kandidaten met complementaire competenties aanduiden en ter goedkeuring aan de raad van bestuur voorleggen.

Peerreview ligt inderdaad gevoelig, maar uit de benchmark blijkt dat heel wat landen die overwegen. Dat een kwart van de Vlaamse inzendingen op festivals een prijs krijgt, bewijst trouwens dat de commissies goed werk leveren. Het fonds moet scherpe keuzes maken. Het kan immers maar een beperkt percentage van alle aanvragen subsidiëren.

Karla Puttemans wijst op de grote verantwoordelijkheid van de commissies, zeker gezien de maxima. Daardoor zullen immers minder projecten steun krijgen. Daarbovenop vallen de relancemiddelen weg. De commissies zullen dus nog meer mensen moeten teleurstellen, waaronder zelfs indieners van heel degelijke projecten. In 2022 heeft het Filmfonds bijvoorbeeld veertien langspeelfilms kunnen steunen, wat het gemakkelijker heeft gemaakt om evenwichten tussen genres en tussen een maatschappelijke, artistieke en publieksgerichte inslag te respecteren. Dit jaar kan het fonds maar acht majoritair Vlaamse fictiefilms steunen. Heel wat mensen maken er zich zorgen over of ze in de sector zullen kunnen blijven werken en of ze zullen moeten bijklussen, wat in heel wat genres nu al gebeurt.

Koen Van Bockstal antwoordt dat het VAF af en toe overleg pleegt met FIT. Dat doet het wat vaker over de gamesector dan over de film- en televisiesector. FIT werkt voor heel wat sectoren. Filmfestivals vergen een andere aanpak dan beurzen. Samenwerking heeft geen al te grote meerwaarde, behalve dat er misschien wat meer middelen vrijkomen voor bijvoorbeeld promotie. De samenwerking met de diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland verloopt over het algemeen heel goed tot uitstekend. Lastig is wel dat het fonds geen rechten heeft om de films in het buitenland te vertonen, aangezien het er geen eigenaar van is, noch over exploitatierechten beschikt. De enige uitzondering bestaat in eenmalige specifieke vertoningen voor niet-commerciële of promotionele doeleinden, vanaf enkele jaren na de oplevering van de film. Voor de Oscarcampagne heeft het Filmfonds veel hulp gekregen van het Flanders House in New York.

Vlaanderen heeft filmscholen op hoog niveau. Het VAF overlegt sinds kort twee keer per jaar met hen. De eerste vergadering was erop gericht elkaar beter te leren kennen en vooroordelen weg te nemen. In de volgende vergadering hebben de deelnemers naar wederzijdse versterking en een betere samenwerking gezocht, met onder meer gezamenlijke acties voor inclusie en diversiteit.

Uiteraard zullen de filmscholen met uitdagingen worden geconfronteerd, zoals AI en de toenemende complexiteit. Het VAF heeft de intentie noch de pretentie om zich op het domein van de minister van Onderwijs te begeven.

Qua presentatieplekken, cinema's en arthouses doet Vlaanderen het niet slecht, maar het kan beter. Hoewel er projecten op stapel staan in Turnhout en Hasselt, biedt samenwerking met gemeenten ook elders nog mogelijkheden. De CEO van Lumière zou momenteel met de stad Oostende praten. Van zodra het VAF klaar is met de structurele middelen voor de komende jaren, plant het een onderbouwd plan voor de Vlaamse cinemasector. Maar ook dat zal geld kosten. Het fonds zal dat plan bij zijn beleidsadvies voor de volgende Vlaamse Regering voegen.

Over problemen met de taxshelter heeft het VAF uit de sector weinig problemen opgevangen, aldus *Frederik Beernaert*, met uitzondering van interpretatiekwesties door de taxsheltercel. Het fonds heeft voorts gesprekken met de FOD Financiën over een taxshelter voor de gamingsector. Het financiert doorgaans werkuren van mensen die in hun eigen studio werken. Voor de taxshelter ziet de federale overheidsdienst liever facturen dan personeelskosten. In een eerste fase zijn dat echter de voornaamste kosten. Pas in een tweede fase zullen er nevenfirma's ontstaan.

Koen Van Bockstal zal zich eind juni 2023 kandidaat stellen voor de raad van bestuur van de EFAD, de koepelorganisatie van 37 Europese filmfondsen. Als hij bestuurder wordt, zal hij vooral bruggen proberen te bouwen en onder meer ijveren voor een betere uitwisseling van goede praktijken. Zo zal Vlaanderen niet alleen kunnen leren en wegen op Europese besluitvorming, maar ook de eigen verwezenlijkingen zoals de ecocalculator promoten. Tussen de fondsen zal er altijd concurrentie zijn, aangezien de plaatsen op festivals schaars zijn. Het VAF heeft bijvoorbeeld een standpunt over AI, dat erop neerkomt dat het zich goed wil informeren en aan de producenten wil vragen hoe die ermee omgaan. De EFAD zal dat standpunt allicht overnemen.

Uiteraard zijn er grote verschillen in budgetten tussen de fondsen. Het budget van het Nederlandse filmfonds is meer dan dubbel zo hoog als het Vlaamse. Dat van het Deense filmfonds ligt zelfs drie keer zo hoog, voor een kleiner takenpakket. Het Deense filmfonds subsidieert ongeveer twintig speelfilms per jaar. Dat maakt het des te merkwaardiger dat de Vlaamse films zo goed scoren. Het VAF maakt dus de juiste keuzes. Een verdrievoudiging van het budget vragen zou niet realistisch zijn, maar iets meer zou uiteraard best mogen.

Bij de promotiebudgetten zouden de loonkosten van de vier medewerkers die met promotie bezig zijn, moeten worden opgeteld. De spreker omschrijft Flanders Image als een 'oorlogsmachine' met alle voor- en nadelen van dien. De verantwoordelijke van Flanders Image heeft zich met hand en tand verzet tegen de besparingen, die evenwel gezien de stijgende kosten noodzakelijk waren. Koen Van Bockstal pleit daarom nu al om in de volgende beheersovereenkomst meer middelen voor de internationale promotie op te nemen.

Het VAF heeft nauwelijks vrije middelen. Voor de promotiecampagne voor 'Vlaamse Film, Grenzeloze Cinema' heeft het fonds voor het eerst een deel van de vrijgegeven middelen, ongeveer 250.000 euro, in promotie geïnvesteerd. Die zijn in principe voor creatie bedoeld. De beslissing is dan ook vooraf formeel afgetoetst met het kabinet-Cultuur. Uiteraard is dit niet de werkwijze die het VAF verkiest, en zou het liever over meer ad-hocmiddelen beschikken. De totale overheadkosten bedragen bij het VAF 10 procent, tegenover gemiddeld 15 procent in de privésector. De werkdruk begeeft zich soms tot op de grens van het toelaatbare. Meer personeel zou dus welkom zijn. Het personeel begint te kraken onder de druk, wat zorgwekkend is.

Koen Van Bockstal bevestigt dat er weinig geld naar educatieve of serious games gaat, hoewel die relevant zijn in het onderwijs. Op dat vlak komen er nu eenmaal weinig voorstellen binnen. Ze vergen een andere kennis en expertise dan entertainment-games. Een bedrijf dat alleen educatieve games zou produceren, kan moeilijk rendabel zijn. Naast de beperkte omvang van de Vlaamse markt heeft het onderwijs er te weinig middelen voor.

Karla Puttemans stelt dat maatschappelijke meerwaarde belangrijk is, maar geen absoluut criterium. Het fonds wil immers een breed spectrum aan creaties steunen, in alle genres en categorieën. De kwaliteit staat altijd voorop. De selectiecommissies werken met prioriteitennota's, waarin uitgelegd wordt hoe een commissie te werk gaat, maar ook welke aandachtspunten bij de beoordeling belangrijk zijn. Maatschappelijke meerwaarde is daarbij geen must voor elke aanvraag, wel een nice to have.

Sinds de nieuwe beheersovereenkomst is er een mechanisme waarbij gameontwikkelaars een opleg krijgen als ze van een bestaande game met entertainmentwaarde een educatieve versie maken. Voorts is het voor ontwikkelaars niet gemakkelijk games te ontwikkelen die voldoende afgestemd zijn op het onderwijs, gezien de heel specifieke onderwijsnormen. Serious games zijn een bredere categorie dan educatieve games, met ook documentaire of maatschappelijke invalshoeken, bijvoorbeeld over het sorteren van afval.

Koen Van Bockstal zou de factoren die het bioscoopbezoek bepalen, graag laten bestuderen via de EFAD. Hij staat wat huiverachtig tegenover intense samenwerking met internationale streamers. De gesprekspartners wisselen immers nog te vaak. Internationale streamingbedrijven hebben de tactiek om bij de zwakste schakel een precedent te scheppen en dat vervolgens te veralgemenen in Europa. Een Europese eendrachtige aanpak van de fondsen is dus te verkiezen boven een individuele, die het makkelijker maakt de fondsen uiteen te spelen.

De duurzaamheidsgids en de ecocalculator zullen aan het parlement bezorgd worden (zie bijlage voor de duurzaamheidsgids; de ecocalculator is te vinden op <https://www.eurecafilm.eu>).

Karla Puttemans legt uit dat het fonds de data over gender sinds 2018 monitort. Het streven naar meer vrouwelijke professionals vergt nog wel wat werk. Het fonds heeft onder andere daarvoor een inclusieplan. Data over mogelijk achtergestelde groepen in de sector, zoals over migratieachtergrond of beperking, zijn om privacyredenen minder gemakkelijk te krijgen. Dit najaar zal het fonds een retrobevraging houden bij de contacten uit de database. Dat zal het voorzichtig aanpakken, met een optie om niet te antwoorden. Het fonds zal de informatie niet zomaar openbaar maken, maar enkel de statistische tendensen en evoluties opvolgen. Bij loutere zelfdefiniëring zijn data moeilijk te objectiveren.

Bij initiatieven rond talentontwikkeling kan het fonds breed sensibiliseren. Als er bij creatiesteun financieel voordeel of positieve acties aan vasthangen, zijn er echter objectieve definities van migratieachtergrond en beperking nodig. Voor migratieachtergrond zal het fonds de VESOC-definitie van de SERV gebruiken. Voor personen met een beperking zoekt het fonds via officiële instanties naar een definitie. Als er een objectieve grond komt en de ondervertegenwoordiging reëel blijkt te zijn, kan de huidige impulspremie voor gender uitgebreid worden naar die andere groepen. De huidige regel is dat producenten voor samenwerking met vrouwelijke professionals een kleine financiële bonus krijgen, te investeren in een nieuw project met vrouwelijke makers.

Meyrem ALMACI,
voorzitter

Manuela VAN WERDE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AI	artificiële intelligentie
CRM	customer relationship management
DPG	historisch: De Persgroep
EFAD	European Film Agency Directors association
Eureca	European environmental calculator
FIT	Flanders Investment & Trade
KFD	Kinepolis Film Distribution
OTT	over the top
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (= Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)
SBS	Scandinavian Broadcasting System
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SF	Screen Flanders
SMIT	Studies in Media, Innovation and Technology
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VOFTP	Vlaamse Onafhankelijke Film & Televisie Producenten
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel